

Inhoudelijke reactie BBO op De Staat van het Amsterdamse Funderend onderwijs

Woensdag 8 april presenteerden het BBO, OSVO en Gemeente Amsterdam *De Staat van het Amsterdamse funderend onderwijs (2026)*. De Staat laat zien dat we de afgelopen jaren belangrijke stappen hebben gezet. Tegelijkertijd toont het rapport dat er verschillen bestaan tussen scholen, onder andere in kwantiteit van personeel en kwaliteit van resultaat. Een aantal opvallende bevindingen, specifiek gericht op het primair onderwijs, lichten we uit.

Kwaliteitsontwikkeling

De Staat laat zien dat het aandeel leerlingen dat het streefniveau behaalt voor lezen en rekenen stijgt; voor taal is sprake van een lichte daling. Positief is dat de leergroei van Amsterdamse leerlingen van groep 5 naar groep 7 in lezen, taal en rekenen boven het landelijk gemiddelde ligt. Dit is een belangrijke ontwikkeling waar we trots op zijn, mede dankzij gerichte inzet van besturen en scholen in samenwerking met partners, zoals de OBA op leesonderwijs.

Daarnaast laat De Staat ons zien dat er sterke verschillen zijn tussen Amsterdamse basisscholen, met name bij scholen waar veel leerlingen een risico op onderwijsachterstand hebben. We willen dat álle leerlingen de basisschool verlaten met voldoende bagage voor een kansrijk vervolg van hun schoolloopbaan. Daarom blijven wij onverminderd inzetten op het gebruik van bewezen effectieve aanpakken en professionalisering.

Professionalisering en kennisdeling

Dit doen we door kennisdeling over onderbouwde aanpakken – onder andere op het gebied van leesonderwijs – en door te investeren in het vakmanschap van leraren, in sterke schoolleiders en professionele besturen. Vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid en met oog voor context werken we zo consequent aan ‘de goede

dingen goed doen'. We benutten hiervoor de kennis uit het Onderwijskennis Netwerk Amsterdam (ONA), de Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam (WOA) en de samenwerking met de gemeente en partners zoals de OBA, in de vorm van het leesoffensief.

Voor een intensieve aanpak om de basisvaardigheden te versterken, analyseren we op stadsdeelniveau wat nodig is. Op basis daarvan werken we samen met partners in de wijk en zetten we via ons kennisnetwerk gericht effectieve interventies in.

Versterken besturen

Binnen het BBO zetten we ons actief in om ongewenste schoolverschillen tegen te gaan. We versterken het planmatig werken aan kwaliteit, met heldere doelen, goed zicht op de onderwijskwaliteit en tijdige bijsturing. Op basis van data voeren we met elkaar het inhoudelijke kwaliteitsgesprek, waarin we kennis en goede praktijken delen en gezamenlijk werken aan het versterken van een lerende cultuur.

Goed werkgeverschap

De Staat laat zien dat het lerarentekort is gedaald. De intensieve en gezamenlijke aanpak van de afgelopen jaren werpt zichtbaar zijn vruchten af: samen slagen we erin meer leraren op te leiden en te behouden. We realiseren ons dat deze inzet cruciaal was om het tekort niet verder op te laten lopen.

Urgentie blijft

Hoewel deze ontwikkeling positief stemt, blijft de urgentie onverminderd groot. In met name Nieuw-West en Zuidoost is het tekort, ondanks een lichte daling, nog altijd hoog. Daarbij wijzen demografische ontwikkelingen op een nieuwe stijging van het tekort in de komende jaren, zoals groei van het aantal leerlingen en uitstroom van leraren door pensionering.

Structurele aanpak

Dit vraagt om een lange adem en een structurele aanpak. Daarom blijven we inzetten op goed werkgeverschap, met gerichte aandacht voor opleiding, begeleiding en behoud van leraren. Dit betekent onder andere: stevige begeleiding van zij-instromers en startende leraren, het bieden van ontwikkelperspectief aan ervaren leraren en het verder versterken van schoolleiders.

Lasten verdelen

Ook blijven we werken aan een eerlijkere verdeling van het lerarentekort. Het lerarentekort is geen vraagstuk van individuele scholen, maar een stedelijke opgave die vraagt om solidariteit. We kiezen voor een meerjarige strategie en stimuleren

samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Op die manier krijgen scholen die het hardst geraakt worden, betere ondersteuning.

Inclusie

De Staat laat zien dat het aandeel leerlingen in het speciaal basisonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs in Amsterdam lager ligt dan landelijk, terwijl het aantal leerlingen in het speciaal onderwijs rond het landelijk gemiddelde ligt. Daarnaast daalt de instroom in het gespecialiseerd onderwijs en stromen meer leerlingen door naar het regulier voortgezet onderwijs. Dit laat zien dat basisscholen, mede door diverse initiatieven, stappen zetten richting inclusiever onderwijs.

Versterking noodzakelijk

Tegelijkertijd neemt het aantal thuiszittende leerlingen nog steeds toe en ook het aantal leerplichtvrijstellingen groeit. Dit is zorgelijk en onderstreept de noodzaak om het onderwijs en de ondersteuning verder te versterken. Daarom bouwen we verder aan sterke pedagogische allianties tussen onderwijs, jeugd, zorg, veiligheid en welzijn. Hiermee versterken we de ondersteuningsstructuur rond professionals in de klas.

Veilige plek

Een belangrijke pijler hierin is het voortzetten van de Amsterdamse Familieschool: een veilige, vertrouwde en laagdrempelige plek voor kind en gezin. Door onderwijs en ondersteuning dichterbij de leefwereld van leerlingen te organiseren, dragen we bij aan hun welbevinden en ontwikkelkansen.